

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

aplauze

Anul XXI / nr. 1 / 06 iunie 2014

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

6/15 21^a ediție
IUNIE 2014
 FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
 DE TEATRU DE LA SIBIU

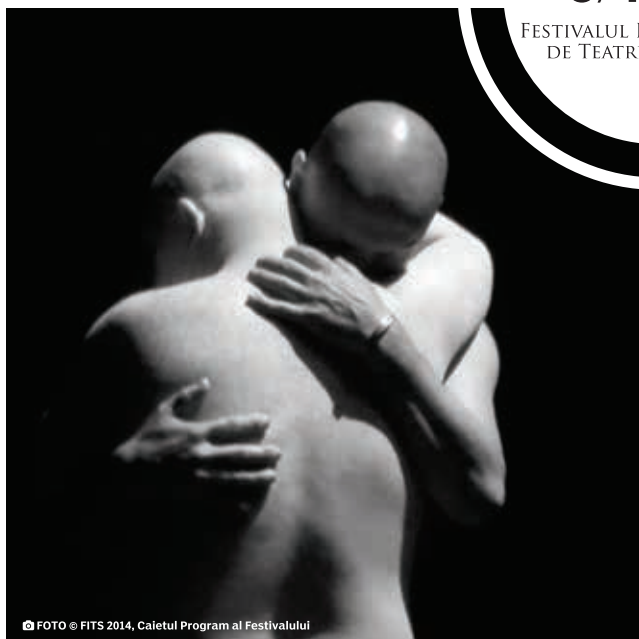

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

Cuvânt înainte

Klaus Iohannis

Primarul Municipiului Sibiu

Tema aleasă anul acesta de organizatorii Festivalului Internațional de Teatru Sibiu – „Unicitate în diversitate” – se potrivește acestui festival, se potrivește Sibiului, se potrivește spiritului vieții culturale a unui oraș care a învățat să respire pe acorduri de muzică, să vibreze privind piese de teatru, concerte sau minunatele expoziții care au loc tot timpul anului. Sibiul este unic, Sibiul are o personalitate aparte și o identitate pe care a șlefuit-o cu ajutorul culturii. Sibiul se mândrește însă și cu diversitatea sa. În Sibiul și-au găsit spațiu de conservare și dezvoltare diverse culturi, diverse etnii, diverse

religii și diverse convingeri și curente artistice. Sibiul a încurajat, astfel, păstrarea identității proprii a diferitelor comunități, dar și integrarea acestora ceea ce a făcut ca orașul să reprezinte astăzi un adevărat exemplu de cultură și bună conviețuire, să fie o comunitate care a știut să păstreze unicitatea în cadrul unei diversități uimitoare.

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu este o astfel de sărbătoare a „unicității în diversitate”. Datorită parcursului de succes al acestui festival, astăzi numeroase trupe de teatru din întreaga lume doresc și vin cu plăcere la Sibiu, oferind spectacole de bună calitate publicului, spectacole care excelează în diversitate.

Urez echipei festivalului mult succes, iar oaspeților care se vor afla în Sibiu în perioada festivalului pentru a susține spectacolele sau pentru a se bucura de acest eveniment, le doresc o ședere plăcută în orașul nostru.

Victor Ponta

Prim-ministru

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu reprezintă un motiv de mândrie și de bucurie nu doar pentru sibieni, nu doar pentru români, ci pentru toți europenii. Această manifestare plină de teatru, de dans, de muzică, de cărți sau de circ, într-un melanj încântător de reprezentări, nu este altceva decât o celebrare a diversității, a toleranței, a libertății și a solidarității, prin intermediul artei și a culturii. Aflat la cea de-a XXI-a ediție, Festivalul de Teatru de la Sibiu a devenit, prin impactul și prestigiul său internațional, un veritabil brand de țară și, în același timp, o parte a patrimoniului artistic

și cultural al Uniunii Europene. El oferă cel mai puternic și mai durabil liant pentru o societate incluzivă și prosperă. Acest festival de arte ale spectacolului, unul dintre cele mai complexe din Europa, este un adevărat fenomen. El reunește oameni, idei, valori, sentimente, aspirații, creând un spațiu excepțional al inovării, al creației și al „unității în diversitate”. Succesul festivalului a afirmat Sibiul la nivel internațional ca loc de întâlnire pentru iubitorii de artă de pretutindeni și asta face ca orașul să fie, în realitate, în fiecare an Capitală Culturală. Într-adevăr nimeni nu și-ar putea închipui un loc mai reprezentativ, la confluența culturilor diferite, pentru sărbătoarea unicității actului de creație, decât cetatea istorică a Sibiului.

Festivalul de Teatru este vocea inconfundabilă a orașului, iar acesta nu ar fi posibil fără a fi însuflețit de ospitalitatea sibienilor. De aceea, în numele Guvernului României vreau să mulțumesc organizatorilor, tuturor celor care au susținut și au făcut posibilă această a XXI-a ediție a Festivalului, precum și tuturor artiștilor participanți și spectatorilor, celor care iubesc și apreciază frumosul. De asemenea, vreau să mulțumesc Comisiei Europene, sub patronajul căreia se desfășoară Festivalul, pentru susținerea evenimentelor de artă și cultură și pentru promovarea lor ca repere a ceea ce înseamnă spiritul și valorile europene. Vă urez să vă bucurați de spectacolele din cadrul acestei ediții a festivalului și să transmiteți mai departe caldura, vibrația și deschiderea față de tot ce este nou și frumos!

Acest eveniment se desfășoară sub înaltul patronaj al Reprezentanței Comisiei Europene pentru Educație, Cultură, Tineret și Multilingvism

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu este organizat de

EVENTIMAN FINANȚAT DE

EVENTIMAN REALIZAT CU SPRIJINUL

EVENTIMAN SUSȚINUT DE

CO-PRODUCĂTOR

PARTENERI STRATEGICI

INSTITUT FRANȚAIS

EU JAPAN fest

forumul cultural austriac

Cuvânt înainte

Androulla Vassiliou

Comisar pentru Educație, Formare, Cultură și Tineret

Festivalurile Internaționale de Artă oferă un spațiu comun unic în Europa. Ele aduc artiști internaționali pentru publicuri locale și, astfel, elimină barierele dintre viața de zi cu zi și lumea cosmopolită a artelor. În acest sens, Festivalul de Teatru de la Sibiu este exemplul perfect. Timp de zece zile, în fiecare vară, Sibiu atrage iubitori de teatru din toată Europa și nu numai. Le oferă

acestora un spațiu comun, în care oamenii cu imaginație și ideile creative din diferite culturi și țări interacționează. Programul său bogat și variat reprezintă esența diversității artistice și culturale a Europei. Festivalul

contribuie la reputația Sibiului de a fi unul dintre cele mai vibrante și prospere orașe culturale din Europa - reputație susținută și de titlul de Capitală Culturală Europeană din 2007. De asemenea, festivalul este o dovadă a capacității orașului de a exploata la maximum potențialul cultural în vederea creșterii prosperității întregii comunități. De aceea, Uniunea Europeană sprijină artele în Europa. Sectoarele culturale și creative au potențial mare în mai multe domenii: creează locuri de muncă și contribuie la economia europeană, dar mai ales, sunt cruciale în prezervarea și întărirea sistemului comun de valori și sentimentului de apartenență, elemente ce stau la baza adevăratei identități europene.

Kelemen Hunor

Ministrul Culturii

Stimați iubitori ai teatrului de talie mondială! Bine ați venit pe tărâmul României Culturale de certă calitate, la sărbătoarea teatrală organizată pentru a douăzeci și una oară în fosta Capitală Culturală Europeană, Sibiu. Mi se pare lesne de găsit superlative de către orice ministru al culturii din această țară atunci când i se oferă posibilitatea de a saluta participanții și organizatorii Festivalului

Internațional de Teatru de la Sibiu, un eveniment care adaugă, an de an, un nou motiv de apreciere a României peste hotare. Singura diferență între cei care, de-a lungul timpului, au deținut portofoliul de ministru al culturii, ar putea fi felul în care au perceput sprijinul acordat acestui fenomen cultural de amploare. Aici, îngăduiți-mi să vă mărturisesc: în ceea ce mă privește, consider finanțarea acestui festival – iar eforturile pe

care le face instituția pe care o conduc sunt vizibile – ca pe o investiție pe termen lung în imaginea României. Mă bucură faptul că am reușit să dăm o mână de ajutor și cu ocazia acestei ediții, să sprijinim un act cultural care aduce beneficii nu doar orașului și regiunii în care este organizat, ci și întregii țări. Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu este deja un brand consacrat care merită toată atenția celor care iubesc teatrul de calitate, apreciază modul inteligent și ingenios prin care sunt promovate valorile culturale autohtone, așezate laolaltă cu ceea ce este considerată valoare la nivel internațional. Doresc să le mulțumesc celor din echipa de organizare a festivalului pentru dârzenia și perseverența cu care ne prezintă de două decenii oferta teatrală mondială, iar creatorilor invitați și spectatorilor le doresc să se bucure de această merituosă continuare a tradiției de "capitală culturală europeană" la Sibiu.

Constantin Chiriac

Președintele Festivalului

Identitatea unui festival este dimensiunea cea mai importantă, în timp, a unui astfel de eveniment. Puterea lui de a reprezenta locul și comunitatea respectivă, în esență și complexitatea lor, în dialog cu valorile lumii, este menirea profundă a existenței lui. Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu și-a construit, în cei 21 de ani de existență, programatic această identitate, impunând și

dezvoltând în acord cu viața, dimensiunea calității evenimentelor. Fără miracol, o mulțime de indivizi nu poate deveni un public. Calitatea adusă prin unicitatea evenimentelor prezentate, reprezintă garanția încrederii pe care acest public ne-o acordă. Cu cele 381 de evenimente prezentate în 66 de spații de joc, în fața a circa 62000 de spectatori pe zi, cu artiști și participanți venind din 70 de țări ale lumii, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu repezintă a treia mare performanță a lumii după Edinburgh și Avignon. Dar dacă cele două mari evenimente, el reprezintă cumulul a cel puțin două festivaluri: oficial, plus fringe, respectiv off, festivalul de la Sibiu aduce identitatea celui mai complex festival din câte există. Unicitatea în diversitate – tema din acest an, reprezintă de fapt cumulul a ceea ce festivalul face de 21 de ani. Lupta de a prezenta excelența în artele spectacolului din România și din lume, într-o bogăție a diversității, dezvoltă un festival piramidal, în care vedetele stau alături de începători și experimentul alături de patrimoniu. Teatrul, dansul

clasic și contemporan, teatrul-dans, flamenco, muzica, opera, opereta, spectacolele de stradă, spectacolele în cetăți și situri istorice, în piețele publice, în catedrale, biserici și lăcașuri de cult, spectacolele underground, întâlnirea școlilor de teatru din lume, concertele, spectacolele-lectură, întâlnirea teatrului independent, filmul, platforma de arte vizuale – toate aceste propuneri alcătuiesc dimensiunea spectaculară a festivalului. Este singurul festival din lume care a dezvoltat o secțiune de patrimoniu care include spectacole care sunt bunuri ale patrimoniului artistic universal. Mulți dintre participanți vorbesc despre FITS ca despre cel mai important festival cultural – „Mica Sorbonă” – grație cărților pe care festivalul le tipărește, conferințelor speciale, spectacolelor-lectură, atelierelor specializate, programului de voluntari și publicației zilnice „Aplauze”. Festivalul a ajutat teatrul să devină Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu (TNRS) și să producă spectacole și turnee internaționale cu mari regizori din lume, iar la rândul său, TNRS co-organizează festivalul. Toate structurile create: bursa de spectacole, școala de teatru și management cultural, școala doctorală în artele spectacolului și management cultural, programele, proiectele funcționează împreună cu FITS și TNRS, pe principiul vaselor comunicante, sprijinindu-se reciproc și creând plus-valoarea artistică. Toate acestea ne motivează astăzi să sărbătorim Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu în maturitatea unui altfel de majorat.

Reușim împreună.

Oamenii fac diferența

Alba Simina Stanciu

Valoare. Selectie. Accesibilitate.

Într-o eră a consumerismului și a „babiloniei” culturale - în care valorile artistice autentice sunt eclipsate într-un mod galopant de strategii abile de promovare ale produselor de *entertainment* de calitate îndoielnică - apar confuzii de reperi.

Un eveniment cum este Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu este un moment „intensiv” de calitate artistică, devine un punct de referință pentru perimetrul geografic din care face parte. Atrage spectacole din zone culturale inaccesibile, aduce în prim plan - fără diferențiere - cultura, civilizația, valoarea, confruntă mentalitățile, limbajele, dialectele și tradițiile performative. Aceste evenimente - festivalurile de teatru - facilitează dialogul între arte (dansul, teatrul, evenimentele editoriale, conferințe, lansări de carte, expoziții, etc.) și, mai ales, contactele umane. În acest context al ofertei uriașe este indispensabilă luarea în calcul a doi termeni diferiți și, totodată, interdependenți: „unitate” și „diversitate”. Substanța artei contemporane este condiționată de „larghețea” culturală, de interdisciplinaritate, de absorbția fenomenelor artistice marginale, ridicate la rangul de „operă de artă”. Interacțiunea celor doi termeni stimulează disponibilitatea mentală a artistului și a spectatorului deopotrivă către experiment.

Fenomene precum globalizarea sau intervențiile *new media* - care relaționează cu artele spectacolului - accelerează și produc extensii ale mentalităților și ale capacității de receptare a produselor artistice. Festivalul de teatru este o „pistă de lansare” pentru comunicarea inter-artistică și inter-umană, în care sunt anulate discrepanțele sociale și ierarhiile umane. Evenimentul teatral este destinat consumului fără restricții a artei performative de calitate. Este un fenomen

care nu impune condiții, cauzează doar efecte pozitive la toate nivelurile, cultură, conștiință, educație etc, concentrează cele mai interesante tendințe artistice, expune fără rezerve avangardele și îndrăznelile artistice de ultim moment.

Festivalul de teatru asigură întâlniri unice, spirituale, extinde orizontul cultural și percepția asupra spectacolului postmodern dominat de melanjul artistic, modifică ireversibil concepțiile rigide asupra performativității. Diversitatea (rasială, culturală, socială, artistică) este „cheia” funcționării festivalului de teatru în care sunt descoperite noile „curiozități” din lumea artelor secolului XX. Centrul de interes este „diversitatea” fenomenelor culturale, concentrarea acestora într-un perimetru „sacru” destinat în întregime artei spectacolului.

Un eveniment major cum este Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu oferă un liant cu arta performativă a viitorului, creează conștiințe sublimite, informate, deschise către modificările și nonconformismul artistic al erei postmoderne. Acceptarea diversității artistice atrage după sine acceptarea diversității și diferitelor valori umane cu particularitățile care creează individualitatea și unicitatea.

Misiunea unui festival de teatru este, așadar, crearea unui pasaj flexibil între creatori și public, între formule teatrale atât de avangardă cât și de tradiție, o punte de comunicare între clasele sociale, de la cele elitiste până la o șansă de elevare spirituală destinată categoriilor sociale mai puțin favorizate, ce sunt orientate în mod corect către educație și valoare.

✉ Oana Bogzaru

JTI

Între concept și realitate

Energii, Identitate culturală, Provocări, Moșteniri etc sunt doar câteva dintre temele pe care Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu le-a abordat de-a lungul anilor. Ediția trecută a stat sub semnul Dialogului. Dacă parcurgem temele propuse din 1995 până azi vom putea realiza istoricul festivalului doar pe baza a câtorva cuvinte. A început cu Toleranță, iar în 2014 s-a oprit asupra Unicității în diversitate. Este vizată cultura, necesitatea ei, dar mai ales se pune accentul pe o cultură a teatrului. Germanii luptau în iluminism pentru un teatru național și pentru o dramaturgie reprezentativă. Militau pentru impunerea în Europa prin specificul național, așa cum o vor face și francezii, italienii etc. Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu a luptat și are deja tradiție, e un punct de reper pentru oamenii de teatru, un eveniment care recomandă România ca o țară capabilă de o cultură puternică și valoroasă, rezistentă în timp. Clișee, ar zice unii, dar atunci să tot avem parte de astfel de clișee! Festivaluri precum cel de la Sibiu sau de la Craiova aduc oameni de teatru și spectacole din lume, iar cei care vin iau cu ei și o altfel de imagine a țării noastre, una mai frumoasă și la fel de reprezentativă.

Care este primul cuvânt care îți vine în minte când spun „unicitate în diversitate? Om, mi s-a răspuns. El rămâne unic printre cei peste șapte miliarde de semeni. Noi înșine suntem unici în diversitate, cel puțin așa ne place să credem. Tehnologizarea, comercializarea intensă atentează și reduc zilnic gradul nostru de unicitate. Dacă un extraterestru s-ar coborî la metrou pentru zece minute, nu ar constata nicio diferență între noi. Oamenii îmbrăcați aproximativ la fel, fiecare cu ochii țintă în iPhone-ul lui. E nevoie de sondări la adâncimi foarte mari pentru a mai descoperi astăzi unicul din noi. Sapi și sapi și sapi până când ajungi la un strat, adesea foarte subțire, silfidic, de cultură. E cartea pe care o citești în metrou, muzica pe care o ascuți, spectacolele la care te duci, filmele pe care le vezi. Toate acestea te conturează și te individualizează într-o societate ultra aglomerată. Care e scopul unei astfel de teme pentru Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu? Care e mesajul pe care vrea să ni-l

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

transmită? De ce acum? De ce prin teatru? Sunt întrebări la care știu că o să-mi răspund în următoarele zile, până atunci pot doar să intuiesc ceea ce va urma. Programul acestei ediții propune spectacole diverse, iar printre rânduri citești nume mari precum Lev Dodin, Pippo Delbono sau Silviu Purcărete. Prima experiență la acest festival (anul trecut) a fost o nebunie. Primul maraton la care am participat... Fuga de la un teatru la altul, necesitatea de a alege între două spectacole, alegere dureroasă pentru că, din păcate, nu suntem omniprezenți. Să mai adaug experiența Faust care, probabil, l-a tulburat pe fiecare dintre noi? Nu-mi aduc aminte decât că am urcat în autobuz și m-am întâlnit cu un fotograf venit din Scoția la Sibiu, iubitor de festivaluri de teatru din România. Amândoi ne bălbâiam, nu știam să spunem ce am simțit sau cum ni s-a părut. Oamenii erau transfigurați, unii gălăgioși, alții tăcuți, dar exista o comunicare între noi, ne lega spațiul,

spectacolul văzut împreună. Fiecare ediție e o surpriză pentru cei care încă se mai bucură, care nu privesc acest festival ca pe un eveniment care trebuie să se întâmple din oficiu și care realizează cât de greu se înfăptuiește, în fiecare an, „nebunia” din Sibiu.

Unicitate în diversitate e un concept greu de realizat, abstract, cu o gamă largă de înțelesuri. Nu are nici început, nici sfârșit și se poate aplica oriunde, oricui. La fel de bine înseamnă totul și nimic. Pentru mine e o încercare, o muncă sisifică de a ne readuce aminte că ne definim prin cultură, că prin ea se face diferența și așa cum putem trebuie să o susținem.

Aștept acei fiori de bucurie că aparțin undeva, aștept reconfirmarea alegerii mele, aceea de a fi studentă la teatru și mai ales spectacolele, fiecare unic în felul său, aștept un an întreg Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu.

HRĂNIM SPIRITUL URBAN.
SUSȚINEM OAMENII IMPLICAȚI.

Bine ai venit la
UniCredit Țiriac Bank

✎ Doriana Tăut

Jocul c-un ochean

Imaginarează-ți că privești lumea printr-un ochean de sticlă. Dintr-o dată totul devine colorat, totul strălucește și își schimbă mereu poziția. Cele mai anoste priveliști se pot transforma în ceva interesant, iar dacă adaugi și un strop de imaginație, călătoria vizuală nu mai are limite. Este interesant cum fiecare dintre noi s-a jucat cu ocheane în copilărie iar acum parcă și-au pierdut farmecul și zac abandonate în sertare sau uitate într-un colț de amintire. Și totuși, uneori, asemeni Madelinei lui Proust, apare câte ceva ce ne amintește de această jucărie. Ai ghicit desigur analogia, teatrul ne poate face să vedem lumea ca printr-un tub cu sticle colorate și experiența e tot atât de puternică ca atunci, demult, când ai privit prima oară în ochean. Un singur lucru m-a intrigat dintotdeauna: cum se face că imaginile formate nu erau niciodată identice? Nici viața nu făurește niciodată două experiențe identice iar asta o face frumoasă... râvnită.

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu generează în fiecare an două tipuri de experiențe: cele destinate actorilor și cele destinate spectatorilor.

Ele nu au granițe solide, întrucât, mai ales în stradă rolurile se deplasează inconștient, iar

ușurința cu care se trece de la o funcție la alta este deja acceptată și adorată de publicul festivalului, public care a înțeles convenția, nu se teme și căruia îi place să se joace de-a „ce-ar fi dacă”.

Tema de anul acesta „Unicitate în diversitate” nu vine decât ca o confirmare a calității unui eveniment ce reușește să întrunească sub cupola sa o multitudine de artiști pe cât de diferiți pe atât de uniți în misiunea lor empatică de a schimba lumea. Singura artă cu oameni vii își asumă constant rolul conferit de Shakespeare cu secole în urmă, acela de oglindă a firii, în care ne reflectăm cu toții, deopotrivă indiferent de cum ne percepem noi înșine sau cum suntem percepți.

Oglinda susținută pe scenă este un soi de portret al lui Gray în care cele mai evidente sunt defectele și greșelile săvârșite funcționând pe principiul auto-criticii, iar unealta sa principală este propria conștiință. Așadar, timp de zece zile, avem pe străzile Sibiu un mușuroi de gânditori, oameni invitați la reflecție de multitudinea de evenimente FITS, actori și spectatori deopotrivă, avizați sau neavizați, sunt cu toții o serie de canevasuri albe, pe care teatrul își inscripționează umbra reconfigurându-ne emoțional, iremediabil.

Suntem diferiți și teatrul lucrează în fiecare dintre noi altfel. Regăsindu-ne în mijlocul unei mase de oameni, în primul rând percepem propria noastră unicitate și abia apoi, eventual, înțelegem și diversitatea celorlalți.

De fapt mediul peștriț din cadrul FITS este dat de multitudinea de evenimente, imagini, personalități și fenomene unice care iau parte la acest conglomerat cultural. FITS nu e numai teatru, experiența în sine devine un joc, o provocare de a-ți menține individualitatea dar și de a te integra în dinamica festivalului.

E un fel de a fi singur în mijlocul mulțimii. Acesta este mediul în care suntem cei mai vulnerabili întrucât, la adăpostul anonimului ne simțim în siguranță și lăsăm garda jos. Atunci oglinda firii are reflecția cea mai puternică, iar refracția este așîșderea. Desigur că joaca cu ocheanul poate distorsiona percepția copilului asupra realității, îl poate determina să vizeze în culori. Acestea este și efectul FITS, după o supradoză teatrală, reaşezăm jucăria de sticlă colorată în cotloanele uitate ale copilăriei și încercăm să redevenim noi înșine, unici în paleta diversificată dar lipsită de strălucire a cotidianului.

Aureliu Manea

o stea căzătoare

FOTO © FITS 2014. Cugetul Program al Festivalului

astronomie, se cheamă „un trou noir”, o sfâșiere cosmică, o ruptură ce interzice continuitatea, amețitor vertij.

„Étoiles filantes”, „trou noir” - în acest câmp metaforic se impune ideea unei apariții și a unei dispariții. Egal de intense, egal de tulburătoare. Manea aparține aceluși ordin sacru des evocat în cultura precolombiană, familia „zeilor ce cad” / „les dieux déclinants”, zei militanți, zei pe care energia luptei îi definește și declinul îi reunește. E familia marilor învinși victorioși.

De la început, teatrul lui Manea s-a plasat sub semnul nopții. El a fost un nocturn organic, natural, el nu a ajuns la noapte, ci a avut noaptea în el. Ca Cioran, care spunea „noaptea îmi curge în vene”. Am înțeles-o când i-am văzut schița de neuitat cu „Macbeth”-ul prezentat pentru examenul de regie în anul III. Apoi, printre primii, el a îndrăznit să reprezinte fizic viziunile nopții și spaimele vinei, ca în celebrul său „Rosmersholm” de la Sibiu.

Manea a fost un poet în măsura în care, inspirându-se dintr-un text, a produs momente teatrale autonome, stranii și libere, grație teatrului, mijloacelor scenei și prezenței corpurilor. Manea se recunoștea în vorbe al căror ecou doar în el răsuna, în imagini pe care el singur le întrevedea, în lumini și culori ce se constituiau în supuși săi aliați. Piesa îi servea de declanșator al imaginarului și, în modul cel mai profund, pornind de la ea, Manea propunea un peisaj mental în care ne invita să pătrundem și să ne rătăcim.

Manea nu trăia veritabil decât în sala întunecată de repetiții unde uimirile lui se întrupau, unde

derutele sale perturbau, unde dezordinea sa se impunea. El era atunci monarhul nopții. Și astfel, ca orice rege, el a vorbit și a făcut teatru numai la persoana I-a. Nu un teatru al deturului și al retragerii, al lecturii și analizei, ci un teatru al afirmării de sine, al subiectivității ce se asuma cu aceleași drepturi ca în pictură sau literatură. Manea nu a servit pe nimeni.

El nu s-a ajutat de nimeni. El a fost un autor ce și-a scris textele direct pe scenă. El nu și-a fost prizonier decât lui însuși și, până la un punct, singur stăpân. Apoi echilibrul fragil s-a rupt și scena românească a ramas orfană: Manea s-a îndepărtat de ea, fără să se mai reîntoarcă. Decesul lui de acum nu face decât să-i confirme absența care pentru noi, de la Andrei Șerban la Gabor Tompa sau Mihai Măniuțiu, de la Marina Constantinescu la Gică Preda, a rămas o prezență.

O stea moartă care, ca în Eminescu, continuă să lumineze. Până când se transformă în „meteorit” ce se prăbușește pe pământ și îi marchează violent scoarța! Manea s-a revelat pe scena teatrului din Sibiu și debutul său de atunci și azi mi-l amintesc. O pecete indelebilă! În semn nu de omagiu instituțional, ci de evocare a deflagrației memorabile din anii '70, Constantin Chiriac îl invită pe Andriy Zholdak, artist înrudit cu Manea, să pună în scenă anul viitor „Rosmersholm”. Dialog în timp, dialog cu o fantomă ce ne însoțește și cu un regizor pe care, câțiva dintre noi, nu-l uităm.

Până atunci, să ne amintim această „stea căzătoare” care a fost Aureliu Manea, artistic născut la Sibiu.

George Banu

E ceea ce a fost el pentru noi. El reprezintă „une étoiles filantes” pe firmamentul teatrului românesc. Puțini pot spune: „am văzut stele căzând”, privilegiu pe care l-am avut însă noi, cei care i-am fost colegi și prieteni. El a încarnat un punct de incandescență maximă.

Știința a creat concepte al cărui sens care pentru noi, cei ce-i suntem exteriori, ne scapă. Dar ele ne pot folosi, cel puțin ca metafore. El mi se pare a fi echivalentul a ceea ce, în

Sibiu 100%

AQUA
CARPATICĂ

Turnul Sfatului
turnulsfatului.ro

Adina Katona

DB SCHENKER

Întotdeauna unic

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FITS pentru mine este o experiență unică, deși particip în fiecare an, încă din perioada facultății. Îl aștept cu aceeași nerăbdare copilărească, curiozitate pentru spectacolele oferite și minunații oameni pe care o să am ocazia să-i cunosc, ascult și văd.

În fiecare an sper că vremea va fi mai prietenoasă și timpul va fi mai generos pentru ambițiile și dorința de-a îmbrățișa cât mai multe evenimente, însă niciodată el nu e de-ajuns.

Sunt zece zile de sărbătoare teatrală pline până la refuz de reprezentări artistice la care participi selectiv din lipsa timpului care devine fizic imposibil de împărțit, iar setea nu e nici pe departe de-a fi potolită. Te trezești dimineața în mirosul de cafea și cărți la subsolul librăriei unde ascuți spectacolele lectură ale studenților de la teatru în nota proaspătă și savuroasă cu care își interpretează rolurile, iar mai târziu, după miezul nopții chiar, aplauzi frenetic un spectacol în a cărui călătorie ai și uitat noțiunea timpului real. Ziua și noaptea Festivalului își ridică barierele împrumutând „timp” pentru participanții activi care uită uneori de somn, sete ori foame, fiind prea puternic conectați în magia activităților. Ca

în fiecare an, îmi plănuiesc să ajung la cât mai multe spectacole, îmi subliniez pe programul zilnic ce aș vrea să văd și ce e obligatoriu să văd, însă, nu de puține ori nu ajung peste tot unde mi-aș dori. Anul acesta, cu atât mai mult cu cât timpul nu-mi mai aparține în mod egoist doar mie, iar dacă până acum mă salva concediul de data aceasta datorită de-a fi mamă trebuie armonizată cu nevoia spirituală de-a fi voluntar la o manifestare culturală de o asemenea amploare cum e Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu. Mă bucur însă că din puținul timp alocat teatrului mă pot bucura și pot savura fiecare moment în acest cadru artistic. Poate acum voi aprecia la alt nivel intensitatea cu care simțurile îmi vor fi furate și angrenate la un spectacol de teatru ori conferință de presă.

Sunt convinsă că directorul festivalului, Constantin Chiriac, va aduce ca de fiecare dată oameni excepționali așa cum au fost anul trecut. Regizorii Ivan Virîpaev sau Declan Donnellan sunt doar câteva exemple dintre cei care au lăsat o impresionantă amprentă atât asupra experienței mele personale, dar au contribuit, în același timp, și la diversificarea patrimoniului cultural. Oameni ca ei, venind din colțuri îndepărtate ale lumii, aduc un bagaj cultural

atât de prețios pe care cu drag ni-l împart și nouă, lăsându-ne de fiecare dată mai bogați și revigorați după întâlnirile și dezbaterile amicale.

Pentru spectatori este o paletă bogată de evenimente: de la teatrul de păpuși pentru cei mici, la muzica de pe scenă sub reflectoarele din Piața Mare pentru cei mai mari; de la spectacole de dans până la concertele de la filarmonică; de la spectacolele de stradă până la teatrul clasic; de la spectacole lectură până la escaladările unor ființe fantastice pe clădiri; de la reprezentații în lacurile sărate de la Ocna Sibiului până la cetatea Cisnădioarei și lista continuă neobosită cu oferte pentru toate pretențiile.

Ziua nu se încheie odată ce ai ieșit din sala de spectacol seara, ea se continuă cu povești și socializare între artiști, ziariști și voluntari dincolo de zidurile Teatrului Radu Stanca. Nu de puține ori te prinde dimineața discutând pe marginea unui spectacol văzut sau a unei idei dezbătute într-o sală de conferințe. Dincolo de teatru, FITS înseamnă prietenii, pentru că FITS oferă diversitate și aceasta îl face unic.

✎ Livia Stoica

Arta oriunde, oricât, oricum

FOTO © FITS 2014, Caletul Program al Festivalului

Ce înseamnă să fi unic într-o lume a globalizării?... Într-o șerpărie de opinii artistice și non-artistice, all politically correct? Mai contează individualitatea când consumerismul a botezat orice societate? Cred că e important să ne punem aceste întrebări dacă avem pretenția de a ne numi artiști. Diderot, în Paradox despre actor, a fost printre primii care au revoluționat arta actorului. Astfel, artistul a trecut de la statutul de imitator la cel de creator. Cu acest statut al artistului ne confruntăm și în ziua de azi. Este imposibil de separat creatorul de creația sa, ceea ce ne duce înapoi de unde am plecat: cât de relevantă mai este arta într-o lume în care oricine poate să fie un artist? Arta s-a transformat într-un robot de bucătărie. E de ajuns să apeși un buton și funcționează. Arta a devenit un skill pe care oricine poate să-l învețe indiferent de vârstă sau de experiență. Nu mă refer aici la arta ideală sau arta în sine, ca meșteșug, ci de artă ca și concept. Frumusețea și, totodată, pericolul artei este diversitatea sa. „Disponibilitatea” de a găsi orice pentru oricine. Sunt numeroase exemplele artiștilor care au devenit consacrați în ciuda handicapului pe care îl aveau: de la muzicianul Ray Charles, la dansatorul de step Peg Leg Bates care dansa având un picior de lemn, sau la Alicia Alonso, prim balerină care a fondat Compania Națională de Balet din Cuba, suferind de orbire parțială. Acestea doar câteva exemple, printre multe altele, ce dovedesc modificările pe care le-a suferit arta în timp. Nu talentul este condiția esențială a artei, ci voința și determinarea. Mai mult decât atât, vârsta a devenit un fel de atu. Cu cât ești mai vârstnic, cu cât ești mai „exotic” în meșteșugul pe care-l întreprinzi. Poți să te apuci de balet la 25, de actorie la 30 sau de muzică de operă la 40 de ani. Poți să nu fi făcut nimic înainte în sensul acesta. Cu atât mai bine. Cu cât talentul e mai neșlefuit și anii de ucenicie mai puțini, cu cât crește genialitatea. Cred că e suficient să ne uităm la emisiunea America’s Got Talent și variațiile sale globale pentru a ne convinge de acest adevăr. Pink Floyd este una din cele mai mari trupe de rock și este formată din oameni care au la bază arhitectura. Și pot să bag mâna în foc că nu se face arhitectură la Conservatorul Regal din Londra. Considerând toate aceste aspecte, care cu siguranță nu se încadrează în lumea ideală a lui Platon, cum ne putem raporta la artă în ziua de azi? Cât de ușor sau cât de greu este să te afirmi ca artist într-o lume în care talentul răsare ca scamele, de oriunde. Nu numai că răsare de oriunde. Dar și din orice: de la cutii de conservă, la baloane de săpun. Arta poate fi făcută de oricine, oricând, oricum. În afara acestui lucru, fenomenul globalizării și al consumerismului transformă individul în colectivă agricolă. Tradițiile și identitatea culturală a unei țări au devenit o raritate în loc de normalitate.

Cred că Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu a reușit în primul rând acest lucru, acela de a face din cultură ceva firesc și accesibil. Iar din punctul meu de vedere, este singurul loc unde unicitatea și diversitatea nu se opun, ci se întrepătrund.

Staropramen aduce teatrul în centrul orașului.

O experiență unplugged pusă în scenă de Staropramen, partener oficial FITS.

Un gust deosebit se savurează cu măsură.

La mulți ani, Eugenio și Odin!

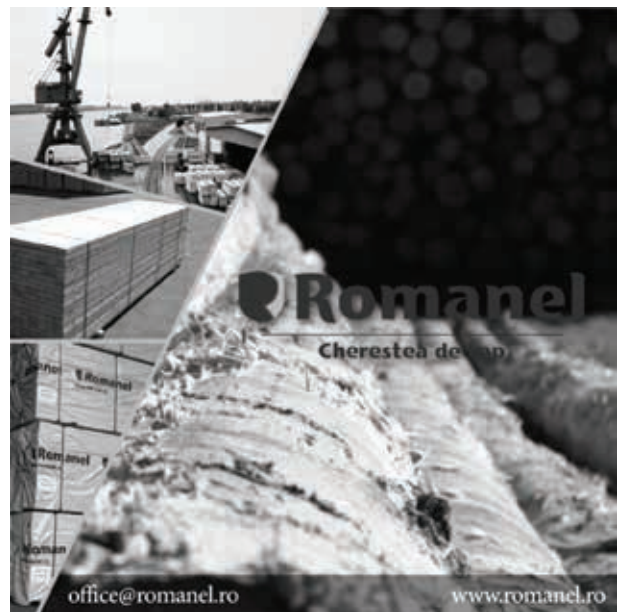
La Sibiu, în „orașul cu stea”, Eugenio Barba are o stea. Stea bătută în piatră ca și aventura sa unică pe scena lumii. Aventura unui emigrant italian care, după peregrinări în Estul Europei, s-a instalat în Nordul Europei, la Holstebro, oraș danez a cărui prezență el și teatrul său, Odin, au înscris-o pe harta mitologică a teatrului modern. Azi ei serbează împreună cincizeci de ani de fidelitate și comunitate! Căsnicie de o viață între un grup de actori marginali conduși de un lider atipic și miniaturala urbe care le-a deschis porțile: ei sunt indisciabili !

Eugenio Barba a venit târziu în România, pe care a descoperit-o la Sibiu. Aici teatrul său s-a instalat un timp pentru a-și revela originalitatea de neconfundat, aici Barba a descoperit un festival pe care l-a iubit, aici el a vorbit și revenit apoi pentru a onora prin prezența sa „bulevardul cu stele”, însemne bătute pe drumul uitării care e acela al teatrului.

Azi Barba e iubit la noi, de la Sibiu la Cluj și București, căci, oriunde, el își constituie o familie și un cerc: Barba are geniul comunității! Și îl cultivă cu afecțiune și încredere în această lume contemporană unde precipitarea e generală și inconstanța contagioasă. Dincolo de teatru, Barba dispensează lecții de comportament. Odin a impus o estetică teatrală, dar Barba i-a adăugat și o conduită morală. De aceea, îi mulțumim! Din perspectiva celor cincizeci de ani sărbătoriți la Holstebro, privim în mod retrospectiv un peisaj european ai cărui protagoniști au dispărut sau au abandonat alegerile lor inițiale. Nu însă Barba și Odin, care s-au distins întâi prin capacitatea de afirmație a unui proiect și apoi prin aceea de a-l apăra, fără trădări sau compromisuri. Reuniți, ei afirmă valorile intransigenței, meritele persistenței, curajul necapitulării. Cât de exemplară e această radicalitate!

Azi, în prag de aniversare, pe 22 iunie – hazard ce-mi place, căci ea coincide cu a mea – ne gândim la Barba, la Odin și, împreună, îi respectăm, salutăm și, de aceea, tot împreună, le spunem La mulți ani!

George Banu

1, 2, 3... și start Festival!

1, 2, 3... și start Festival!

Cea de-a XXI-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu debutează azi printr-un program ce aduce în fața publicului bucuria spectacolelor de stradă, producțiile unora dintre cele mai bine cotate companii de teatru și dans din lume, concerte dintre cele mai explozive, dar și o serie de evenimente speciale ca lansările de carte și spectacolele lectură.

„Sibiul, asemeni Avignonului sau Nancyului odinioară, devine un oraș care se consumă, care se dăruie, care își pierde liniștea o săptămână pentru a adopta logica extremă a ceremoniilor urbane. În acest spațiu al ordinii, balamucul devine un pasager regim cotidian. În română, toate cuvintele legate de dezordine sunt de origine turcă, semn că noi aparținem în parte și acestui orient festiv a cărui amintire limba o prezervă. Sibiul devine balcanic pe durata festivalului!”, a declarat George Banu, membru în boardul artistic al Festivalului. Startul spectacolelor de stradă va fi dat azi de la ora 17:00 de „Parada Fanfarei din Pisa” ce va porni pe Pietonala Nicolae Bălcescu și va continua la ora 17:30 cu dansul interactiv al celor de la „Tribul Culoților”, iar de la ora 20:45 strada va dansa în ritm de samba alături de artiștii de la London School of Samba. Seria concertelor românești din Piața Mare debutează azi cu

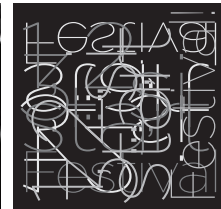

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

un recital special susținut de Andra începând cu ora 21:30, urmând ca sâmbătă de la ora 22:30 să urce pe aceeași scenă Pasărea Rock cu un concert ce îi aduce pe scenă pe Mircea Baniciu, Joseg Kappl și Ovidiu Lipan Tândărică. Punctul culminant al deschiderii spectacolelor de stradă îl reprezintă spectacolul de circ la 10 metri înălțime al celor de la Les Landemains (ora 22:30, Piața Mare) ce va fi urmat de un impresionant spectacol de artificii programat în Parcare de la Cazarmă, la ora 23:45. Seria spectacolelor de stradă continuă sâmbătă și duminică cu reprezentanții pe Pietonala Nicolae Bălcescu începând cu ora 13:00. Cu siguranță că unul dintre cele mai așteptate spectacole din Piața Mare va fi cel al companiei Teatr KTO din Polonia. „Pe întuner / The Blind” este un spectacol de teatru grandios inspirat din best-sellerul „Eseu despre orbire” al scriitorului portughez Jose Saramago, premiant Nobel.

Primele trei zile de Festival aduc la Sibiu pe unii dintre cei mai importanți și apreciați regizori internaționali printre care Lev Dodin, Wajdi Mouawad, Bastian Kraft, Silviu Purcărete, Gianina Cărbunariu, K. Kiyama, Denis Podalydès și Oliver Frlić. Seria spectacolelor de dans din acest final de săptămână aduce pe scena de la Sibiu o serie de coregrafi și dansatori ce își propun să creeze inovație îmbinând cele mai diverse forme de expresie scenică. Printre aceștia se numără Sébastien Ramirez & Honji Wang, Cesc Gelabert, Ohad Naharin, Jo Strömbergren, Angélica Liddell, Moe Yamamoto.

„Cele mai importante investiții pe care le-am făcut de-a lungul acestor ani au fost în oameni și în calitate. De la echipa cu care lucrez la partenerii pe care ți-i alegi și culminând cu crearea noului public – au fost obiective de la care nu ne-am abățut. Acum introduc în ecuație cel mai important deziderat care a dat credibilitate tuturor acțiunilor pe care le-am întreprins: calitatea. Fără ea nu ai cum să faci diferență, nu poți să faci salturi, să arzi etape fără pericolul căderii. Calitatea echipei, a actului artistic, a proiectelor și programului, a partenerilor, a opțiunilor și asocierilor, a dialogului cu tine, cu echipa și cu toți partenerii pe care îi ai sunt tot atâția deziderate de care ne îngrijim zi de zi.”, a declarat Constantin Chiriac, președintele Festivalului.

www.sibfest.ro

optimizat pentru

[facebook.com/FITSibiu](https://www.facebook.com/FITSibiu)

Banca Transilvania, partener al Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu

BANCA TRANSILVANIA®

BT - 20 de ani

Photo Credit: www.architects-of-air.com

aplauze

Anul XXI / nr. 1 / 06 iunie 2014

6/15 a 21. editie
IUNIE 2014

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

EDITOR IN-CHIEF:
ION M. TOMUȘ (ULBS)

CONTRIBUTORS:
OANA BOGZARU (UNATC), ADINA KATONA (ULBS), OANA
MEDREA (UNATC), CRISTIAN OPRIȘ (ULBS), MAGDALENA
PÂNTICE (UAT), ALEXANDRA PĂZGU (ULBS), TUDOR
SICOMAȘ (UNATC), ALBA STANCIU (ULBS), LIVIA STOICA
(UNATC), LAVINIA ȘERBAN (UNATC), DORIANA TĂUT (ULBS),
ILINCA TODORUȘ (YU), ANDREEA TUDOSĂ (ULBS), ZOE
GOLDSTEIN (UCLA)

TRANSLATION COORDINATOR:
ANCA TOMUȘ (ULBS)

TRANSLATORS:
ANCA BAMBOI (ULBS), ANCA MARTIN (ULBS), GABRIELA
FECHETE (ULBS), GEORGIANA ARDELEAN (ULBS), SABINA
SAVU (ULBS), SIMONA VOICA (ULBS)

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE LITERE ȘI ARTE
DEPARTAMENTUL DE ARTĂ TEATRALĂ
UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI
CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE”
YALE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES

ISSN 2248-1776
ISSN-L 2248-1176

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

6/15 21^a ediție
IUNIE 2014
FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

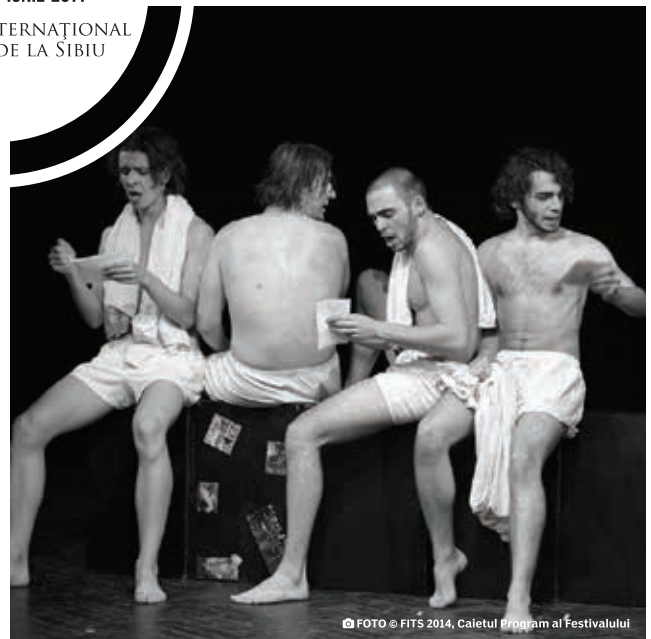

FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

Automobile Bavaria Group

www.sibiuartsmarket.ro

BURSA DE SPECTACOLE DE LA SIBIU

• Sibiu Performing Arts Open Market •

11 / 14 Iunie 2014

Un eveniment al FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU

